

אניצ' מינני מזהירה

מלוקט מוועד ספר

מריקות התורה על הג הסוכות

דוגמא ד'

וכן שמעתי שמבואר במה שתקנו אנשי כנסת הגדולה ודבריו חיים וקיימים וכו', עד עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור, כי אותה הישועה עצמה קיימת לעד, ועל פי זה שמעתי לפרש הקורא את המגילה למפרע לא יצא (מגילה יז, ע"א), וכמו שפירש רבינו סעדיה גאון על משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים (שיר השירים ב, ט).

וכן כאן בסוכה בענני כבוד שהושיב את ישראל וסבבם מכל צד, קיימת לעד כי ה' שומרינו ה' צילנו, רק ששם היה השגחתו נראה על ידי ענני הכבוד, ועכשיו נסתר, ואף על פי כן השגחתו ית' חופפת וסוכת עלינו מכל צד, והעיקר היא ההשגחה, כי ענני הכבוד רק סימן להשגחה, כי אם משגיח להציל בודאי יציל, ומה לי באיזה הצלה, וענני הכבוד למה, ואם כן לכך הוא דבר שאין לו סוף, כיון ששורש המצוה נצחית ואין לו סוף, כמו כן המצוה עצמו, לכך כל אחד יושב בסוכה בפני עצמו.

ישמח משה, אמור, ד"ה ונקדים כי

ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, מנוי סוכה ששמר אותו לחנוכה

בגמ' שבת (כא, ב) כשנכנסו היוונים בהיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחם, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, ובתוס' העלו שהיה מונח בחותם בקרקע שלא הסיטו הכלי, ע"ש.

מעולם לא הבנתי דעתו של כהן גדול שהיה לו פך שמן טמון בקרקע למה עשה זאת וכו', אם שידע מראש

שואבין בסוכות רוח הקודש ואפילו בזמן שאין חזון נפרץ שואבין בסוכות רוח הקודש (ירושלמי סוכה פ"ה ה"א) ואפילו בזמן שאין חזון נפרץ שואבין רוח הקודש מעין נבואה.

אגרא דכלה, וישלח, ד"ה וירמוז עוד

אין עושים זכר למן ובאר, לפי שלחם ומים הם הכרחיים לחיי האדם, מה שאין כן הענני כבוד

פי בספנות הושבתי את בני ישראל (ויקרא כג, מג). הקדמונים אחזו שער לדרוש ולחקור על מה עשה ה' ככה, ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל במדבר, מן ובאר וענני כבוד (תענית ט, א), הנה צוה הש"י זכר לענני הכבוד במצות סוכה (סוכה יא, ב) ולא עשה כן במן ובאר, וכו'.

והנה ראיתי להרב הגדול מ' חיד"א הנ"ל בספרו ראש דוד (פרשת אמור), כתב בשם הרב החסיד מו' חיים כפוס', דהמן ובאר הלא המה לחם ומים שהן הכרחיים לחיי האדם, ולא הוה כל כך תוספת טובה, אבל מה שהקיפן הש"י בענני כבוד חיבה יתירה נודעת להם בתוספת טובה, לזה צונו הש"י במצותיו לעשות זכר רק למתנה הלזו באמרו ית"ש כי בסוכות הושבתי את בני ישראל (ויקרא כג, מג) עכ"ד, וכו'.

בני יששכר, מאמרי תשרי, מאמר י', אות יג-יד [בקוצר מילין]

ענני כבוד שסבבם מכל צד קיימים לעד, רק שאז היה השגחתו נראה על ידי ענני הכבוד, ועכשיו נסתר

הסוכה הוא דבר שאין לו סוף, וכן כל הניסים, על פי מה ששמעתי הפירוש בהודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו (תהלים קו, א) כי הם קיימים ונצחיים, וכן כל הניסים העוברים הנאמרים בתורה, הם נצחיים וקיימים עדי עד,

אפילו טפח, כי הם שני פרקים ארוכים והג' הטפח, היד, עיין שם בכתבים, והכל משל ומליצה לענין החיבוק והתקרבותנו להשי"ת בשמחה וטהרת הנפש.

יושר דברי אמת, קונטרס שני, אות נו

לולי חטא העגל היה ראש השנה בתמוז, יום הכפורים באב, וסוכות באלול בצאת השנה

וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפָּד אֶת מִצְעֵיךְ מִן הַשָּׂדֶה (שמות כג, טז). וקשה קושיה עצומה, דכאן משמע דחג האסף הוא חג הסוכות, הוא בצאת השנה, היינו אלול, ולהלן בפרשת תשא, כתב וחג האסף תקופת השנה, ופרש"י בתחלת השנה הבאה.

ובספר קנה חכמה מהגאון הקדוש האלהי רבי יהודה לייב פאחאויצער זצ"ל, (חלק א, דרוש יד, דף מח ע"ד, ד"ה ושמעתיה) הביא, על פי דאיתא בילקוט פרשת פנחס (רמז תשפ"ב, ומקורו בפסיקתא פרק כח, ס"א) אמר רבי לוי, כל חודש וחודש ביקש הקב"ה ליתן לישראל מועד, בניסן נתן להם פסח, באייר פסח שני, בסיון שבועות, בתמוז רצה ליתן להם מועד גדול, ועשו העגל וביטל תמוז אב אלול, ובא תשרי ופרע להן ראש השנה יום הכפורים סוכות ושמיני עצרת.

ובזה יבא על נכון, דבפרשתינו מיירי עוד מקודם חטא העגל, ואז היה ראוי באמת לולי חטא העגל להיות ראש השנה בתמוז, ויום הכפורים באב, וסוכות באלול, וזהו באמת בצאת השנה שהוא סוף השנה.

אכן בפרשת תשא, שמדבר אחר חטא העגל, שנתקלקל הסדר, ואז נכללו כל המועדות בתשרי כנ"ל, שפיר חג האסף בתקופת השנה, בתשרי שהוא בתחלת השנה, ודפח"ח, ושפתים ישק. ילקוט האורים, משפטים

שבעת הרועים באין בסוכה וממליצים עלינו, וממשיכין כל אחד עלינו הי"ג מדות של רחמים

בַּסְּפָּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים וְגו' (ויקרא מ, מב). סוכה גימטריא צ"א, כי כתוב בזוה"ק (ח"ג קג, ב) שהשבעה רועין אבהן עילאין באין בסוכה, וזהו סימן בסוכות תשבו שבעת ימים, כי האבות אלו נקראים שבעת ימים, והשבע רועים הנ"ל הם ממליצים עלינו, וכל אחד מאחז פני כסא להמשיך עלינו הי"ג מדות הרחמים, וז' פעמים י"ג גימטריא צ"א כמנין סוכה, שהשבע אושפיזין השבעה רועים הנ"ל ממשיכין כל אחד עלינו הי"ג מדות הרחמים.

זרע קודש, סוכות

מהיוונים שיכניסו להיכל ויטמאו כל השמנים היה לו לעשות פעולה יתירה להכין בקרקע שמן על ח' ימים להיות שהות למצוא שמן טהור וכו'.

מתוך הלחץ זו הדחק, יהיה לי לאחיעזר מה שכבר הבאתי דברי קדושים באמרם, שימי אלול וגמר החתימה עם מסירת הפתקין עד ח' דחנוכה נמשכים ועולים, פועלים עם ימי חנוכה כיום הזכרון לעורר פקידת עקרות, וכתקיעת שופר להביא ישועה ורחמים והמה התולדות מאבות מלאכות, ועבודת של ימים הנוראים וכו'.

חסידים ואנשי מעשה מטמינים השמן מגוי סוכה למצות הדלקת נר חנוכה

ובלפי שאמרו (סוכה טו, א) שהיו תולין כוסות שמנים ויינות לנוי סוכה וכו', ואף גם זאת ידענו שחסידים ואנשי מעשה מטמינים השמן מגוי סוכה למצות הדלקת נר חנוכה, לכן בוודאי מודים כי גם הכהן גדול שהוא משרידי עם רגיל היה להטמין פך שמן מגוי סוכה שלו, המה מימי החתימה ומסירת הפתקין ולזכר זה הי' 'חתום' הפך שמן 'בחותמו' לסימן כי הפך הזה מגוי סוכה ומיום 'החותם' בא, וביום גמר החותם שהוא אחרי כלות החודש כסלו יפתח וכו', והיינו דאמרו בדקו, ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, כי יותר מפך זה לא היה לו לכהן גדול לנוי סוכה שהיה מונח בחותמו, לזכר החותם בימי שמונה ודו"ק.

רמזי אלול [להרה"ג מו"ה שלמה דאמיניץ זצ"ל הסתופף בצה"ק הרה"ק משינאווא זי"ע]

בבוא זמן של המצוה נתעורר הדבר כמו שהיה בזמן המצוה, וכעת בסוכות ענני כבוד מקיפין אותנו

כל המצות שנצטוונו בבוא עת וזמן של כל מצוה ומצוה נתעורר הדבר שהיה בעת זמן המצוה כמאז ומקדם, כי בחג הפסח יצאו ממצרים שהיו במ"ט שערי טומאה, וגם בגשמיות יצאו ממצרים, וכעת בבוא הזמן יוצא כל אדם מקליפיות שלו, ולכן מבערין חמץ שהוא ס"א, ובשבועות הוא קבלת התורה ללכת בה כל השנה לעבוד את השם, ובסוכות הוא ענני כבוד שמקיפין אותו בחסד אל כי חסד יסובבנו.

מאור עינים, מקץ

שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח, משל לענין החיבוק והתקרבותנו להשי"ת, בשמחה

וכבר נאמר זה בכתבי האר"י זלה"ה (שער הכוונות, דרוש חג הסוכות, דרוש ד) ענין החיבוק המרומז בסוכה, כמו אדם שמחבק את בנו באהבתו אותו ובזרועותיו יקיפנו וסוכך עליו בראשו, והזרוע הוא שתים כהלכתן ושלישית

היה עושה מדי שנה בשנה ציורים (כוכבים) חדשים לעטר ולחדש דבר בסוכתו

היה מעטר סוכתו בעצמו בפירות הרבה, וקיים לשון חז"ל (סוכה י, א) ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין, ותלה בה אגוזין, שקדים, אפרסקין, ורמונים, פרכילי ענבים, ועטרות של שיבולין, יינות, שמנים, וסלתות, והיה מצייר קירותיו וגגו בשאר ציורים הרבה מאד. ובשנות נעוריו היה עושה מדי שנה בשנה מניירות צבועים, שני ציורים המכונים בשם כוכבים, לעטר בזה סוכתו ולחדש בה דבר בכל שנה, גם היה רגיל לערב בתוך הסכך לולבים והדסים.

הצניע השמנים שנתלו בסוכה להדלקת נרות חנוכה, והתפוחים והאגוזים לחג הפסח לעשיית החרות

ואחר החג הצניע השמנים שנתלו בתוך הסוכה לצורך הדלקת נרות חנוכה, והתפוחים והאגוזים לחג הפסח לעשיית החרות, ומשאר הפירות והאתרוגים הצניע מקצתם כדי לאכול מהם בט"ו בשבט, דהואיל ואיתעביד ביה מצוה חדא ליתעבד ביה מצוה אחריתא, ושיורי מצוה מעכבין את הפורענות.

ובהגיע החג הקדוש ונכנס ליישב בסוכתו, היתה צהלתו בפניו, והיה ניכר עליו רוממות הנפש מתוך שמחה וחדוה בקיום המצוה, לחסות בצילא דמהימנותא עילאה תחת כנפי האם דפרים גדפוי על בניה. והיתה דירתו בתוך סוכתו במשך כל ימי החג, אוכל ושותה ולומד ומקבל פני אורחיו בסוכתו, והיה לומד בכל סעודה פרק או איזה משניות ממסכת סוכה, והיה ישן שם אף בעת שהיה הקור גדול.

ויאמר יחושע, סוכות, הקדמת בנו, כ"ק אדמו"ר מרן מוויזען שליט"א

ראה אור על חיל יהודי שקפץ גדר במסירת נפש כדי לקיים מצות סוכה, ומרוב שמחה רקד כל הלילה

מסופר על בעל יסוד העבודה (הרה"ק רבי אברהם מסלאנים זי"ע) שבא פעם ביום הראשון של סוכות בבוקר לביהכ"נ, וראה שם חיל יהודי אחד, קרא אותו ושאל אותו אני רואה עליך אור גדול ספר נא לי מה עשית ובגלל זה פניך מאירים, והלה לא ידע מה להגיד, אבל כשהכריחו אותו לומר אז סיפר שהוא חיל ואתמול בלילה בליל ראשון של סוכות היה שומר במחנה שלו, והיה לו צער גדול על שאינו יכול לקיים מצות סוכה, כי היה אסור לו לעזוב על רגע אחת את השמירה, והיה שמה גדר גבוה מסביב וראה שבצד השני של הגדר ישנו חצר של יהודי ובחצר נמצא סוכה, ועלה בדעתו כשכל המפקדים ילכו מכאן והוא ישאר לבדו יקפוץ מהגדר ויקח עמו חתיכת לחם ויעשה על זה קידוש בסוכה ויטול ידיים במקום ויקיים מצות סוכה.

ובל הלילה היה משתוקק לזה מתי יוכל לקיימה, אבל לצערו הרב ישבו המפקדים ולא הלכו, והזמן דחוק מאד כי המצוה למהדרין לקיים המצוה לפני חצות, ורק בערך כרבע שעה לפני חצות עזר לו השי"ת וכל המפקדים הלכו לבתיהם ונשאר הוא לבדו ותיכף לבש עוז וקפץ במסירת נפש לצדו השני של הגדר כשאף אחד מהחילים לא רואה אותו ונכנס לסוכה וקיים את המצוה למהדרין וקפץ בחזרה למחנה ושמח מאד מאד ש' עזר לו שקיים את המצוה, אמר לו היסוד העבודה אם רק בשביל כך לא היו פניך מאירים, ואז סיפר לו שמרוב שמחה על שזכה לקיים מצות סוכה למהדרין רקד כל הלילה במחנה, אז אמר היסוד העבודה עכשיו אני מבין למה פניך מאירים.

יהי אור, ערך יסוד העבודה זצ"ל, אות תרטו

אמר לאברך אחד סע לביתך ליום טוב, כי אין ברצוני שתשב אתנו עם המרה שחורה שלך בסוכתנו

פעם אחת אמר הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע לאברך אחד שהיה ראש השנה ויום הכיפורים אצלו בקאברין, ורצה להשאר להיות גם בחג הסוכות, אך למחרת יום הכיפורים בבוקר אמר לאברך: תקבל פרידת השלום ותסע לביתך היום.

אך כאשר האברך הנ"ל חשקה נפשו להיות גם בחג הסוכות, לא הראה לפניו כל היום, ובראות אותו בלילה, ויאמר לו שוב פעם, והתנצל לפניו בתירוץ כי אין לו עגלה ויאמר לו: תיסע לבערזע, ומשם הלאה, ולמחרת שוב אמר לו: הלא צויתך שתקבל פרידת שלום ותסע לביתך, והתחיל להתנצל לפניו כי חושק להיות יום טוב בקאברין.

ויאמר אליו: הלא תדע כי בביאתנו להסוכה אומרים אנחנו 'עולו אושפיזין עילאין קדישין ליעול אברהם יצחק ויעקב וכו', ומסתמא כשאנו אומרים מסתמא נמצאים המה, על כן אין ברצוני שתשב אתה עם המרה שחורה שלך על פניך אז בסוכתנו.

אמרות משה [להרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע] סוכות

הואפינו ביתא

ברוך שהחיינו וקימנו
והגיענו לזמן הזה

בסייעתא דשמיא הופיע לאור עולם
ברוב פאר והדר כרך נוסף מסדרת הספרים
שמצאו חן ושכל טוב בעיני גדולי
ומאורי ישראל, הורים, מחנכים, ושוחרי תורה

מתיקות הרצורה על חג הסוכות

אוצר סגולה יקר ערך, מלא וגדוש באמרות שפר,
מאמרי התעוררות והתחזקות, יסודות היהדות ודרכי
החסידות, נתיבות חכמה ותעצומות נפש, משולבים עם
הרבה סיפורי צדיקים

הכל מלוקט מחז"ל ומספרי חסידות ומוסר בכתבם
ובלשונם, מסודרים בטוב טעם ודעת בסדר מיוחד,
במטרה למסור ולהגיש את הדברים בימי חג הסוכות
באוזני בני ובני בניו למען ישמעו ולמדו את גודל
קדושת ורוממות חג הסוכות, מתוך מתיקות התורה
ואהבת הבורא

דוגמא מנושאים חשובים בספר: הכנה לקראת יום טוב • מצות עשיית סוכה • הסוכה מלאה צירופי שמות הקדושים • הסוכה כקדושת בית המקדש, וכית הכנסת, וארץ ישראל
• חביבות, סגולה, רוממות וקדושת הסוכה • מונת וטעם מצות סוכה • ענני הכבוד • הישיבה בסוכה – בצל ש-די יתלונן • הלימוד מהסוכה שהעולם הזה יהיה לו לארעי •
הסוכה מרמזת שהקב"ה משגיח עלינו דרך נקבי הסכך • נוי סוכה, התנאה לפניו במצות • ראו חיבתכם לפני המקום • מצות סוכה במסירות נפש • ניצוץ האושפזין קדישין
לאנשים הנקראים בשמם • שמחת החג, והדרך להגיע לשמחה • המשכת החג לכל השנה • זכר לשמחת בית השואבה בזמנינו • שינה בסוכה • גשמים בסוכה • עם ה' חזקו
ונתחזקה • פרידה מהסוכה

טעמו וראו כי טוב • למען ידעו דורותיכם